

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJOS KLAIPĖDOS APYGARDOS SKYRIUS

S P R E N D I M A S

2026 m. rugpjūčio 14 d. Nr. 21RE2-372 (AG2-332/16-2026)
Klaipėda

Lietuvos administracinių ginčų komisijos Klaipėdos apygardos skyrius (toliau – ir Komisija), susidedantis iš Komisijos narių Marinos Adomaitės, Evaldo Ambrozaičio, Lauros Bernikienės (posėdžio pirmininkė ir pranešėja), sekretoriaujant Margaritai Žiobakaitei, dalyvaujant pareiškėjai X. Y.,

2026 m. rugpjūčio 12 d. viešame Komisijos posėdyje žodinio proceso tvarka nuotolinio ryšio priemonėmis išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjos X. Y. skundą atsakovei Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai dėl Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos Antrinės valstybės garantuojamos teisinės pagalbos ir mediacijos paslaugų administravimo skyriaus 2026 m. birželio 26 d. sprendimo Nr. (8.28Mr)ATP-A-2026-00264 „Dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo“ panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Komisija

n u s t a t ė:

Komisijoje 2026 m. liepos 29 d. priimtas nagrinėti pareiškėjos X. Y. skundas atsakovei Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai (toliau – ir Tarnyba), kuriuo prašoma: 1) panaikinti Tarnybos Antrinės valstybės garantuojamos teisinės pagalbos ir mediacijos paslaugų administravimo skyriaus 2026 m. birželio 26 d. sprendimą Nr. (8.28Mr)ATP-A-2026-00264 „Dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo“ (toliau – ir Sprendimas); 2) įpareigoti atsakovę iš naujo išnagrinėti pareiškėjos 2026 m. birželio 19 d. prašymą suteikti antrinę valstybės garantuojamą teisinę pagalbą (toliau – ir Prašymas).

Skunde nurodoma, kad pareiškėja 2026 m. birželio 19 d. kreipėsi į Tarnybą, prašydama suteikti antrinę valstybės garantuojamą teisinę pagalbą rengiant ir teikiant procesinius dokumentus, susijusius su Valstybinės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Tauragės apskrities vaiko teisių apsaugos skyriaus (toliau – ir VVTAT Tauragės skyrius) 2026 m. birželio 11 d. vaiko situacijos vertinimo sprendimo Nr. 10VSV-584 (toliau – ir Vertinimo sprendimas) teisėtumo ginčijimu, tačiau Tarnyba, Sprendimu, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo (toliau – ir Įstatymas) 11 straipsnio 7 dalies 1 ir 2 punktais, atsisakė suteikti antrinę valstybės garantuojamą teisinę pagalbą, nurodydama, jog reikalavimai yra akivaizdžiai nepagrįsti, o atstovavimas administracinėje byloje būtų neperspektyvus.

Tvirtina, jog Sprendimas naikintinas, nes jame nebuvo visapusiškai įvertintos pareiškėjos pateiktos faktinės aplinkybės ir dokumentai, neatskleistas jų santykis su taikytomis teisės normomis, o išvada dėl reikalavimų akivaizdaus nepagrįstumo ir atstovavimo neperspektyvumo padaryta įvertinus tik dalį Vertinimo sprendimo turinio. Teigia, kad Sprendime nepasisakyta dėl Vertinimo sprendimo rezultatų. Sprendime abu atsisakymo pagrindai susieti su tuo pačiu motyvu, jog Vertinimo sprendimo 6 punkte pateiktos rekomendacijos nėra privalomos. Nepateikta atskirų motyvų, kurių pagrindu reikalavimas laikomas akivaizdžiai nepagrįstu, taip pat nenustatytos ir neįvertintos visos

aplinkybės, kuriomis remiantis atstovavimas byloje pripažintas neperspektyviu, taip pat neatliktas vertinimas dėl visos pateiktų dokumentų apimtys.

Teigia, kad Vertinimo sprendimo pagrindu pareiškėjos šeimos atžvilgiu pradėtas atvejo vadybos procesas (duomenys neskelbtini) šeimos gerovės centre. Nurodo, kad jos teisinė ir faktinė padėtis priėmus Vertinimo sprendimą pasikeitė, nes jos pagrindu pradėta atskira šeimos atžvilgiu vykdoma procedūra, renkami ir vertinami duomenys apie ją, jos vaiką ir šeimą, o Vertinimo sprendime nustatytos aplinkybės naudojamos tolesniame atvejo vadybos procese. Atkreipia dėmesį į VVTAT Tauragės skyriaus 2026 m. birželio 29 d. rašte nurodytą informaciją, kurioje nurodyti visi VVTAT Tauragės skyriaus veiksmai, atlikti nagrinėjant minėtą pranešimą, įskaitant apsilankymą vaiko gyvenamojoje vietoje, pokalbius su vaiku, ja (pareiškėja), vaiko močiute ir tėvu bei informacijos gavimą iš vaiko ugdymo ir sveikatos priežiūros įstaigų. Atsižvelgiant iš šias aplinkybes mano, kad vaiko situacijos vertinimas Vertinimo sprendimu buvo užbaigtas, VVTAT Tauragės skyriaus pradėtas konkretaus pranešimo nagrinėjimas ir atliktas vaiko situacijos vertinimas, surinkus informaciją, ją įvertinus ir priėmus Vertinimo sprendimą. Pažymi, jog VVTAT Tauragės skyrius nebėgė to paties pranešimo nagrinėjimo. Teigia, jog byloje nėra duomenų, kad po Vertinimo sprendimo priėmimo VVTAT Tauragės skyrius turėtų priimti kitą sprendimą, kuriuo būtų iš naujo vertinamas pranešimas Nr. 10VTP-295 arba peržiūros, pakeičiamos ar panaikinamos Vertinimo sprendime nustatytos aplinkybės. Po Vertinimo sprendimo priėmimo pradėtas atvejo vadybos procesas. Atvejo vadybos metu nėra atliekama VVTAT Tauragės skyriaus priimto Vertinimo sprendimo teisėtumo kontrolė ir nėra sprendžiama dėl jame nustatytų išvadų panaikinimo. Byloje taip pat nėra duomenų, kad atvejo vadybininkui ar socialinių paslaugų įstaigai būtų suteikta kompetencija panaikinti arba pakeisti Vertinimo sprendimą.

Pabrėžia, jog Sprendime nenurodyta, koks konkretus vėlesnis VVTAT Tauragės skyriaus administracinis sprendimas būtų priimamas užbaigus atvejo vadybos procesą ir kokia tvarka pareiškėja galėtų ginčyti Vertinimo sprendime nustatytas aplinkybes. Taip pat nepasisakyta, ar kito subjekto rengiamas pagalbos planas, atvejo vadybos posėdžio protokolai arba kitas socialinių paslaugų teikimo dokumentas gali pakeisti ar panaikinti VVTAT Tauragės skyriaus priimtą Vertinimo sprendimą. Sprendime remtasi Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – ir LVAT) nutartimis, tačiau neįvertintos konkrečios pateiktuose dokumentuose nustatytos aplinkybės, įskaitant VVTAT Tauragės skyriaus oficialiai nurodytą vaiko situacijos vertinimo užbaigimą, po Vertinimo sprendimo atsiradusias pasekmes, atvejo vadybos procedūros vykdytojų kompetenciją ir kito VVTAT Tauragės skyriaus sprendimo nebuvimą.

Pareiškėjos vertinimu, Tarnyba Sprendime išvardijo ankstesnes administracines bylas, tačiau nepateikė motyvų, atskleidžiančių jų faktinių aplinkybių ir pareiškėjos situacijos santykį. Prašyme keliamas teisės klausimas negalėjo būti pripažintas akivaizdžiai nepagrįstu remiantis tik Vertinimo sprendimo 6 punkte pateiktų rekomendacijų pobūdžiu. Šiuo atveju sprendini klausimai yra susiję su dviejų skirtingų procedūrų atribojimu, Vertinimo sprendimo sukeliamomis pasekmėmis, jį priėmusio subjekto kompetencijos pasibaigimu, vėlesnio tos pačios institucijos sprendimo nebuvimu ir pareiškėjos galimybe veiksmingai ginčyti apie ją ir jos šeimą padarytas oficialias išvadas.

Nurodo, kad atstovavimo perspektyvumas taip pat turėjo būti vertinamas pagal visą pareiškėjos pateiktą medžiagą ir galimus jos teisių gynimo būdus. Tarnyba nevertino galimybės tikslinti procesinius reikalavimus, neįvertino viso Vertinimo sprendimo turinio.

Daro išvadą, kad tinkamai neištyrus pateiktų dokumentų ir neįvertinus visų teisiškai reikšmingų aplinkybių, nebuvo pakankamo pagrindo konstatuoti, kad reikalavimai yra akivaizdžiai nepagrįsti ir kad atstovavimas byloje yra neperspektyvus. Sprendimas neatitinka Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – ir VAI) administraciniam sprendimui nustatytą pagrįstumo ir motyvavimo reikalavimų, todėl yra naikintinas, o Prašymas turi būti išnagrinėtas iš naujo.

Posėdžio metu pareiškėja prašė tenkinti skundą jame nurodytų ir posėdžio metu išsakytų argumentų pagrindu. Pažymėjo, jog Vertinimo sprendimu jai sukeltos teisinės pasekmės, o pats VVTAT Tauragės skyrius 2026 m. birželio 29 d. rašte nurodė, kad vaiko situacijos vertinimas Vertinimo sprendimu užbaigtas, t. y., patvirtino, jog jis laikytinas galutiniu, todėl skundžiamu aktu.

Paaikšino, kad savarankiškai kreipėsi į teismą dėl Vertinimo sprendimo apskundimo, tačiau teisminiame procese būtina antrinė teisinė pagalba. Nurodė, kad atvejo vadybos procesas užbaigtas.

Atsakovė Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba Komisijai pateikė atsiliepimą, kuriuo prašo pareiškėjos skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Nurodo faktines aplinkybes, susijusias su Tarnyboje 2026 m. birželio 19 d. gautu pareiškėjos Prašymu, Tarnybos Sprendimu bei pažymi, kad nesutinka su pareiškėjos skunde keliamu reikalavimu panaikinti Sprendimą.

Vadovaujasi LVAT praktika, Įstatymo 11 straipsnio 7 dalies 1 ir 2 punktų nuostatomis ir paaikškina, jog LVAT yra ne kartą pažymėjęs, kad Tarnyba jai suteiktos kompetencijos ribose administruodama antrinės teisinės pagalbos teikimą (Įstatymo 9 straipsnis), sprendimą dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo (atsisakymo teikti, nutraukimo) turi priimti kiekvienu konkrečiu atveju ištyrusi ir įvertinusi tam konkrečiam atvejui reikšmingų aplinkybių visumą. Taip pat paaikškina, kad atstovavimo byloje perspektyvumas Įstatymo taikymo prasme yra vertinamojo pobūdžio, šį vertinimą Tarnyba kiekvienu konkrečiu atveju turi atlikti atsižvelgdama į tam atvejui reikšmingų faktinių duomenų visumą. Atstovavimo byloje perspektyvumas negali būti tapatinamas su asmens pažeistos ar tariamos teisės absoliučiu apgynimu byloje, jis turi būti siejamas su prielaidų kreiptis į teismą pakankamumo kriterijumi. Atkreipia dėmesį, jog, gavusi asmens prašymą dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo, turi pareigą patikrinti ar pareiškėjo reiškiamas reikalavimas yra pagrįstas, ar atstovavimas byloje yra perspektyvus. Susipažinusi su Prašymu ir prie jo pridėtais dokumentais nustatė, kad VVTAT Tauragės skyrius Vertinimo sprendimu rekomendavo pareiškėjai dalyvauti pozityvios tėvystės mokymuose, taip pat rekomenduojamos socialinio darbuotojo konsultacijos, kurios skirtos stiprinti tėvų gebėjimus užtikrinti vaiko kasdieninę priežiūrą, asmens higieną, psichologo konsultacijas, nepilnamečiui vaikui rekomenduojamas išsamus raidos vertinimas, neurologo, vaikų raidos pediatro, kineziterapeuto, logopedo ir kitų specialistų pagalba ir kitos rekomendacijos susijusios su vaiko priežiūra, tėvų tarpusavio bendravimu. Pažymi, kad pareiškėja nesutikdama su Vertinimo sprendimu siekė jį apskusti teismui.

Pasisakydama dėl skundo argumentų, jog Sprendimas yra nepakankamai motyvuotas, neįvertintos visos pateiktos aplinkybės, nepateikta savarankiškų motyvų dėl kiekvieno Įstatymo 11 straipsnio 7 dalies 1 ir 2 punktuose nustatyto antrinės teisinės pagalbos neteikimo pagrindo bei nepagrįstai padarytos išvados, kad pareiškėjos reikalavimai yra akivaizdžiai nepagrįsti, o atstovavimas byloje – neperspektyvus, atkreipia dėmesį, jog priimdama Sprendimą, įvertino Prašymą ir prie jo pridėtus priedus, taikytiną teisinį reglamentavimą bei aktualią LVAT praktiką. Pažymi, kad Sprendimo esmę lėmė ne atskirų vaiko situacijos vertinimo dokumente pateiktų rekomendacijų pobūdis, bet tai, kad pareiškėjos siekiamas ginčyti aktas pagal savo teisinę prigimtį nėra savarankiškas administracinis aktas, galintis būti administracinės bylos dalyku.

Pažymi, jog Sprendime išsamiai aptarė Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo (toliau – ir VTAPI) nuostatas, reglamentuojančias pranešimo apie galimą vaiko teisių pažeidimą nagrinėjimą, vaiko situacijos vertinimą bei pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikio nustatymo procedūrą. Taip pat buvo remtasi aktualia LVAT praktika (administracinės bylos Nr. AS-284-520/2021, AS-528-821/2023, eA-1270-552/2024, eAS-553-415/2025, eAS-797-662/2025 ir kt.), kurioje aiškiai konstatuota, kad vaiko situacijos vertinimo dokumentai tais atvejais, kai jais nustatoma būtinybė vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį, yra tarpinio pobūdžio dokumentai, neužbaigiantys administracinės procedūros ir nesukeliantys savarankiškų teisinių pasekmių, todėl negali būti administracinio ginčo objektu.

Atsakovės teigimu, šiuo atveju, Vertinimo sprendimu nebuvo užbaigta vaiko situacijos vertinimo procedūra (buvo toliau inicijuota pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikio vertinimo procedūra), o VVTAT ėmėsi veiksmų, numatytų VTAPI 36² straipsnyje, todėl Vertinimo sprendimas yra tarpinio ir konstatuojamojo pobūdžio aktas, pagal savo pobūdį nepriskirtinas prie individualių teisės aktų, skystinų administraciniam teismui. Nurodo, kad tokia pozicija atitinka ir LVAT praktiką aukščiau nurodytose panašaus pobūdžio bylose, kuria buvo remiamasi priimant Vertinimo sprendimą.

Atsakovė atkreipia dėmesį, kad pareiškėja, nesutikdama su Vertinimo sprendimu, nesutikimo argumentus galės pareikšti įstatymų nustatyta tvarka ginčydama sprendimą, priimtą

užbaigus pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikio vertinimo procedūrą, nes ginčo administraciniame teisme objektu gali būti tik galutinis sprendimas. Nurodo, kad bendras motyvų, kuriais remiantis buvo priimtas Sprendimas, išdėstymas jų nepriskiriant konkrečiam antrinės teisinės pagalbos neteikimo pagrindui ar jų nepakartojant, nesudaro pagrindo teigti, jog ginčijamas sprendimas nėra pakankamai pagrįstas, neišsamus ar neteisėtas. Todėl, įvertinus Sprendimo turinį, laikosi pozicijos, kad jis atitinka VAI 10 straipsnio 5 dalies reikalavimus, nes yra pagrįstas objektyviais duomenimis, konkrečiomis teisės aktų nuostatomis bei aktualia teismų praktika, motyvų išdėstymas pakankamas ir aiškus, jame pasisakyta dėl esminių ginčo aplinkybių, priimtas tinkamo subjekto, teisės aktų nustatyta tvarka ir terminais.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, daro išvadą, kad pareiškėjos skunde nurodyti argumentai nepaneigia Sprendime nustatytų faktinių aplinkybių, nes įvertinusi visas nagrinėjamam atvejui reikšmingas aplinkybes bei galiojantį teisinį reglamentavimą, suformuotą teismų praktiką, teisėtai ir pagrįstai atsisakė pareiškėjai suteikti antrinę teisinę pagalbą, todėl nėra pagrindo naikinti Sprendimo ir suteikti pareiškėjai antrinę teisinę pagalbą. Prašo atmesti pareiškėjos skundą.

Atsakovei apie posėdžio vietą ir laiką pranešta tinkamai. Atsakovė prašė bylą nagrinėti jos atstovui nedalyvaujant. Vadovaujantis Ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo (toliau – ir IAGNTĮ) 14 straipsnio 6 dalimi, byla išnagrinėta atsakovės Tarnybos atstovui nedalyvaujant.

Skundas atmestinas.

Byloje kilo ginčas dėl Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos Antrinės valstybės garantuojamos teisinės pagalbos ir mediacijos paslaugų administravimo skyriaus 2026 m. birželio 26 d. sprendimo Nr. (8.28Mr)ATP-A-2026-00264 „Dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo“, kuriuo atsisakyta teikti antrinę teisinę pagalbą pareiškėjai X. Y., teisėtumo ir įpareigojimo atlikti veiksmus pagrįstumo.

Nustatyta, kad pareiškėja 2026 m. birželio 19 d. prašymu Nr. PR-ATP-2026-06829 „Prašymas suteikti antrinę teisinę pagalbą santrauka/išrašas“ (minėta, toliau – ir Prašymas) kreipėsi į atsakovę dėl vaiko situacijos vertinimo sprendimo apskundimo ir susijusių klausimų išsprendimo. Nurodė, kad Tauragės apskrities Vaiko teisių apsaugos skyrius 2026 m. birželio 11 d. priėmė sprendimą, kuriuo nustatė vaiko teisių pažeidimą, o jai nustatė aplinkybę neva neužtikrinant vaiko teisių ir kt. Pažymėjo, kad toks sprendimas neteisėtas, nes informacija ją teisinanti yra ignoruojama ir neaptariama, todėl minėtą sprendimą nori skųsti teismui.

Kartu su Prašymu pareiškėja pateikė Vertinimo sprendimą, kurio I skyriuje nurodyti duomenys apie vaiką, II skyriuje vaiko situacijos vertinimo sprendimo pagrindas (Pranešimo gavimo data, laikas registracijos numeris ir aplinkybės), 6 punkte veiksmai, kuriuos atliko VVTAT Tauragės skyrius (bendravimus su vaiku, motina (pareiškėja), vaiko tėvu), taip pat nurodyta, kad dėl papildomos informacijos kreipėsi į vaiko darželį ir medicinos įstaigą ir gavo atsakymus), atliko gyvenamosios vietos ir (ar) vaiko socialinės aplinkos vertinimą. Minėto sprendimo III skyriuje detalizuotas rizikos ir apsaugos veiksnių vertinimas. Vertinimas dviem aspektais: ar yra pagrindas nustatyti būtinybę vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį, nustatyti rizikos veiksniai, nurodyti Vaiko situacijos vertinimo tvarkos aprašo (pastaba, Vaiko situacijos vertinimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2019 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. A1-803 „Dėl Vaiko situacijos vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (1 punktas, toliau – ir Aprašas) 25 punkte; nustatyti apsaugos veiksniai, nurodyti Aprašo 28 punkte, kurie gali padėti spręsti vaiko situaciją, mažinti neigiamą rizikos veiksnio (-ių) poveikį vaikui. Nurodyta, kad: 1. Rizikos veiksnys nustatytas vaiko atstovui pagal įstatymą motinai (šiuo atveju pareiškėjai); 2. Rizikos veiksnys (vaiko atstovams pagal įstatymą (motinai (pareiškėjai) ir vaiko tėvui). Vertinimo sprendimo III skyriaus 3 punkte nurodyta, kad nustatyta būtinybė vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį, 4 punkte nurodyta, kad vaiko teisių pažeidimai nustatyti dėl to, kad vaiko motina nepakankamai užtikrina vaiko teises pagal VTAPI 6 straipsnį (vaiko teisė gyventi ir sveikai vystytis). Vaiko motina ir vaiko tėvas nepakankamai užtikrina vaiko teises pagal VTAPI 12 straipsnį vaiko teisė gyventi ir bendrauti su savo tėvais ir giminaičiais). To paties sprendimo 6 punkte nurodyta, kad reikalinga pagalba: 6.1 papunktyje, jog rekomenduojamas išsamus raidos vertinimas Vaiko raidos centre. Vaikui

tikslinga vaikų neurologo, vaikų raidos pediatro, kineziterapeuto, logopedo ir kitų specialistų pagal poreikį pagalba, siekiant užtikrinti visapusišką vaiko raidą ir laiku tenkinti jo poreikius; 6.2 papunktyje, vaiko motinai – rekomenduojamas dalyvavimas pozityvios tėvystės mokymuose, orientuotas į žinių apie ankstyvąją vaiko raidą stiprinimą, gebėjimų atpažinti vaiko raidos sunkumus ugdymą, vaiko higienos, sveikatos ir ugdymo poreikių užtikrinimo stiprinimą. Socialinio darbuotojo konsultacijos, skirtos stiprinti tėvų gebėjimus užtikrinti vaiko kasdienę priežiūrą, asmens higieną, tarpininkavimas gaunant reikalingas paslaugas, vaiko poreikių užtikrinimo stebėsena. Psichologo konsultacijos emocinei įtampai ir konfliktinėms situacijoms valdyti. Vaiko tėvui – psichologo konsultacijos, konfliktų su vaiko motina valdymui, konstruktyvaus bendradarbiavimo su vaiko motina formavimui. Vaiko tėvams – atsižvelgiant į tėvų tarpusavio konfliktą, rekomenduojamos mediacijos paslaugos, siekiant susitarimų dėl bendravimo su vaiku sudarymui, informacijos apie vaiką teikimo tvarkos nustatymui, konfliktų mažinimui ir bendradarbiavimo gerinimui. Vaiko tėvams reikalinga teisinė pagalba dėl vaiko gyvenamosios vietos, bendravimo su vaiku tvarkos ir išlaikymo vaikui nustatymo, siekiant užtikrinti vaiko geriausius interesus ir aiškų tėvų teisių bei pareigų įgyvendinimą. Atsižvelgiant į tai, vaiko atstovas pagal įstatymą informuotas, kad VVTAT teritorinis skyrius, atlikęs vaiko situacijos vertinimą ir nustatęs būtinybę vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį, kreipėsi į vaiko atstovo (ų) pagal įstatymą gyvenamosios vietos savivaldybės / seniūnijos socialinių paslaugų įstaigą, prašydamas paskirti atvejo vadybininką, kuris atliks pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikio vertinimą dėl pagalbos suteikimo. Šiuo atveju nurodytas (*duomenys neskelbtini*) šeimos gerovės centras, jo kontaktiniai duomenys.

Išnagrinėjusi Prašymą, Tarnyba 2026 m. birželio 26 d. sprendimu Nr. (8.3Mr)ATP-A-2026-00264 „Dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo“ (minėta, toliau – ir Sprendimas), vadovaudamasi Įstatymo 2 straipsnio 1, 3 dalimis, 11 straipsnio 7 dalies 1, 2 punktais, 18 straipsnio 1, 2, 4 dalimis ir VAI 16 straipsniu, atsisakė teikti antrinę teisinę pagalbą pareiškėjai X. Y. Sprendime nurodė, kad susipažinusi su Prašymu ir prie jo pridėtais dokumentais nustatė, jog VVTAT Tauragės skyrius 2026 m. birželio 11 d. priėmė Sprendimą (minėta, Vertinimo sprendimas), kuriuo VVTAT Tauragės skyrius rekomenduoja pareiškėjai dalyvauti pozityvios tėvystės mokymuose, taip pat rekomenduojamos socialinio darbuotojo konsultacijos, kurios skirtos stiprinti tėvų gebėjimus užtikrinti vaiko kasdieninę priežiūrą, asmens higieną, psichologo konsultacijas, nepilnamečiui vaikui rekomenduojamas išsamus raidos vertinimas, neurologo, vaikų raidos pediatro, kineziterapeuto, logopedo ir kitų specialistų pagalba ir kitos rekomendacijos susijusios su vaiko priežiūra, tėvų tarpusavio bendravimu. Pareiškėja nesutikdama su minėtu Vertinimo sprendimu siekia jį apskųsti teismui. Be kita ko, Sprendime nurodytas teisinis reguliavimas susijęs su Įstatymo 11 straipsnio 7 dalies 1, 2 punktų, Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – ir ABTĮ) 33 straipsnio 2 dalies 1 punkto, taip pat Įstatymo 36 straipsnio 1 dalies, 36¹ straipsnio 1, 2 dalių nuostatų taikymu bei Prašymo išnagrinėjimui aktualia LVAT praktika. Tarnyba įvertinusi tai, kad pareiškėjos reikalavimas administracinėje byloje dėl Vertinimo sprendimo panaikinimo yra nepagrįstas ir atstovavimas byloje būtų neperspektyvus, nes minėto sprendimo 6 punkte, nėra suformuluoti jokie privalomi nurodymai, tik rekomendacinio pobūdžio, todėl nenagrinėtinas ABTĮ nustatyta tvarka administraciniame teisme, padarė išvadą, jog antrinę teisinę pagalbą pareiškėjai, vadovaujantis Įstatymo 11 straipsnio 7 dalies 1, 2 punktais, neteiktina.

Pareiškėja, nesutikdama su Tarnybos Sprendimu, skundu kreipėsi į Komisiją, prašydama jį panaikinti ir iš naujo įvertinti Prašymą. Skunde Komisijai nurodo šiuos su Sprendimu nesutikimo argumentus: 1) Sprendime nebuvo visapusiškai įvertintos pateiktos faktinės aplinkybės ir dokumentai, neatskleistas jų santykis su taikytomis teisės normomis, o išvada dėl reikalavimų akivaizdaus nepagrįstumo ir atstovavimo neperspektyvumo padaryta įvertinus tik dalį Vertinimo sprendimo turinio; 2) atsakovė nepasisakė dėl Vertinimo sprendimu nustatyto vaiko situacijos vertinimo rezultato ir šio rezultato pagrindu pradėtų tolesnių veiksmų, atsisakymo pagrindai susieti su tuo pačiu motyvu, neįvertintas visas Vertinimo sprendimo turinys, neatsižvelgta į VVTAT Tauragės skyriaus oficialią informaciją apie užbaigtą vaiko situacijos vertinimą.

Ginčo teisinius santykius reglamentuoja Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas (minėta, toliau – ir VAI), Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymas (minėta, toliau – ir Įstatymas), Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų

įstatymas (minėta, toliau – ir VTAPI), Vaiko situacijos vertinimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2019 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. A1-803 (minėta, toliau – ir Aprašas), Atvejo vadybos tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2018 m. kovo 29 d. įsakymu Nr. A1-141 (toliau – ir Atvejo vadybos tvarkos aprašas), ir kt.

Įstatymas reglamentuoja valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimo tvarką ir sąlygas jai gauti. Pagal Įstatymo 18 straipsnio 2 dalį, atsakovei suteikta kompetencija priimti sprendimus dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo. Atkreiptinas dėmesys, jog teisė gauti valstybės garantuojamą antrinę teisinę pagalbą nėra absoliuti ir neribojama. Šią teisę suteikia pati valstybė savo iniciatyva ir ji yra realizuojama laikantis teisės aktais nustatytų sąlygų ir tvarkos (pvz., LVAT nutartis administracinėse bylose: 2011 m. spalio 6 d. Nr. A⁶²-3036/2011, 2020 m. gruodžio 16 d. Nr. A-4992-575/2020 ir kt.). Įstatymo 11–12 straipsniai apibrėžia, kokie asmenys ir kokiomis sąlygomis gali gauti antrinę teisinę pagalbą. Norintis gauti antrinę teisinę pagalbą asmuo pateikia Tarnybai prašymą suteikti antrinę teisinę pagalbą, jo reikalavimą pagrindžiančius dokumentus, jo teisę gauti antrinę teisinę pagalbą įrodančius dokumentus ir šio įstatymo 17 straipsnio 5 dalyje nurodytą sutikimą, jeigu pageidauja, kad antrinę teisinę pagalbą teiktų advokatas, kuris neįtrauktas į šio įstatymo 17 straipsnio 2 dalyje nurodytus sąrašus (Įstatymo 18 straipsnio 1 dalis). Tačiau teisė gauti antrinę teisinę pagalbą nėra absoliuti, prigimtinė ir neribojama. Ją suteikia pati valstybė, savo iniciatyva ir savo nuožiūra, ir tik tokia apimtimi, kokia ji yra pajėgi šią teisę garantuoti. Antrinės teisinės pagalbos instituto paskirtis – suteikti kokybišką, efektyvią ir ekonomiškai pagrįstą teisinę pagalbą, ginant teisėtus interesus tų asmenų, kuriems tokia pagalba būtiniausia (pvz., LVAT 2011 m. kovo 31 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A⁸²²-1082/2011, 2023 m. gegužės 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1702-552/2023 ir kt.).

Antrinė teisinė pagalba neteikiama, jeigu pareiškėjo reikalavimai yra akivaizdžiai nepagrįsti (Įstatymo 11 straipsnio 7 dalies 1 punktas), taip pat jeigu atstovavimas byloje yra neperspektyvus (Įstatymo 11 straipsnio 7 dalies 2 punktas).

Atsakyti į klausimą, ar pareiškėjo reikalavimas yra akivaizdžiai nepagrįstas, gali tik teismas, nagrinėjantis konkretų reikalavimą, t. y. spręsti, ar pareiškėjo reikalavimas apginti materialiąją teisę yra pagrįstas, gali tik teismas, nagrinėjantis bylą (žr., pvz., LVAT 2022 m. balandžio 13 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-1389-520/2022). Tačiau įstatymų leidėjas, siekdamas užkirsti kelią piktnaudžiauti teise į valstybės garantuojamą teisinę pagalbą, taip pat numatydamas tai, kad valstybė turi pareigą užtikrinti ne visų piliečių teisę ginti savo teises teisme, o tik tokių, kuriems tokia pagalba būtiniausia, pirminį reikalavimo pagrįstumo vertinimą suteikia Tarnybai, kurios sprendimo pagrįstumas ir teisėtumas, esant skundai, tikrintinas teismo (atitinkamai, Komisijos) (pvz., LVAT 2017 m. spalio 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-4273-624/2017 ir kt.). Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, jog Tarnyba, sprendama dėl teisinės pagalbos pareiškėjai suteikimo ir dėl jos nutraukimo, turi teisę atlikti pirminį pareiškėjos reikalavimų vertinimą. Vadovaujantis Įstatymu bei susiformavusia teismų praktika, atlikti tokį vertinimą yra ne tik Tarnybos teisė, bet ir įstatymu nustatyta pareiga, įgyvendinant Įstatymo 1 straipsnio 1 dalyje įtvirtintus Įstatymo tikslus ir realizuojant teisinės pagalbos teikimo principus, kad būtų išvengta nepagrįstų teisminių ginčų, kurie kelia abejones dėl asmens prašyme nurodyto ginčo atstovavimo būtinumo bei teisių ir interesų pažeidimo realumo, kurių teismo sprendimu ginti nėra perspektyvu. Todėl darytina išvada, kad Tarnyba, vertindama pareiškėjo reikalavimo ginti materialiąją teisę pagrįstumą, neperžengia įstatymų jai nustatytų ribų. Šį vertinimą Tarnyba atlieka ne tik jau teikdama antrinę teisinę pagalbą, bet privalo preliminarai įvertinti galimo reikalavimo pagrįstumą bei atstovavimo perspektyvumą ir prieš priimdama sprendimą teikti teisinę pagalbą (pvz., LVAT 2022 m. kovo 30 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1477-556/2022, 2022 m. gruodžio 14 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-4058-624/2022). Įstatymų leidėjas tokią pareigą valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyboms nustatė ne tik siekiant užkirsti kelią piktnaudžiavimui teise į valstybės garantuojamą teisinę pagalbą, bet ir numatydamas tai, kad valstybė turi pareigą užtikrinti ne visų piliečių teisę ginti savo teises teisme, o tik tokių, kuriems tokia pagalba būtiniausia (pvz., LVAT 2007 m. liepos 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A¹⁷-714/2007, 2021 m. rugsėjo 1 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-3624-662/2021; 2022 m. kovo 30 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1477-556/2022 ir kt.).

Atstovavimo byloje perspektyvumas Įstatymo taikymo prasme yra vertinamojo pobūdžio. Šį vertinimą Tarnyba kiekvienu konkrečiu atveju turi atlikti konkrečiam atvejui reikšmingų faktinių duomenų kontekste. Informacijos, kuria remiantis turi būti atliktas atstovavimo byloje perspektyvumo vertinimas, šaltiniai gali būti įvairūs. Informacija apie atstovavimo, kai yra priimtas sprendimas teikti antrinę teisinę pagalbą, neperspektyvumą paprastai gaunama iš advokato, teikiančio antrinę teisinę pagalbą, pranešimų (VGTPĮ 23 straipsnio 2 dalis), taip pat iš teismų priimtų procesinių sprendimų, asmens, kuriam teikiama antrinė teisinė pagalba, paaiškinimų ir kt. (pvz., LVAT 2022 m. gruodžio 14 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-4058-624/2022).

Kaip matyti iš atsakovei pateikto Prašymo turinio, pareiškėja siekia apskųsti VVTAT Tauragės skyriaus Vertinimo sprendimą. Todėl spręstina, kad šis sprendimas gali būti ginčo administraciniame teisme (Komisijoje) dalyku.

Pagal VTAPI 36 straipsnio 1 dalį, VVTAT ar jos įgaliotas teritorinis skyrius, gavęs žodžiu, raštu ar bet kokiomis nuotolinio ryšio priemonėmis pranešimą apie galimą vaiko teisių pažeidimą, kuo skubiau, tačiau ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo pranešimo gavimo dienos, pradeda nagrinėti pranešimą ir susitinka su vaiku, užsitikrindamas galimybę pabendrauti su juo be apribojimų, jeigu yra poreikis, nedalyvaujant vaiko atstovams pagal įstatymą, atsižvelgęs į vaiko amžių ir brandą išklauso vaiką jam priimtinu būdu apie galimą jo teisių pažeidimą, pagal poreikį įvertina vaiko gyvenamąją ir (ar) socialinę aplinką bei vaiko santykius su jo tėvais ar kitais vaiko atstovais pagal įstatymą. VVTAT ar jos įgaliotas teritorinis skyrius, atlikęs šioje dalyje nurodytus veiksmus, socialinės apsaugos ir darbo ministro nustatyta tvarka atlieka vaiko situacijos vertinimą. Jeigu VVTAT ar jos įgaliotas teritorinis skyrius, atlikęs šioje dalyje nurodytus veiksmus, nenustato vaiko teisių pažeidimų ir pavojaus vaiko fiziniam ar psichiniam saugumui, sveikatai ar gyvybei, jis priima sprendimą baigti pranešimo nagrinėjimą. VVTAT ar jos įgaliotas teritorinis skyrius gali nustatyti būtinybę vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį arba vaiko apsaugos poreikį (VTAPI 36¹ straipsnio 1 dalis). Būtinybę vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį nustatoma, jeigu VVTAT ar jos įgaliotas teritorinis skyrius, atlikdamas vaiko situacijos vertinimą, nustato vaiko funkcionavimo ir socialinės aplinkos rizikos veiksnius bei rizikos veiksnius, susijusius su vaiko tėvais ar kitais jo atstovais pagal įstatymą ir jų santykiais su vaiku, ir jeigu vaiko tėvai ar kiti jo atstovai pagal įstatymą neužtikrina vaiko teisių ir teisėtų interesų (Įstatymo 36¹ straipsnio 2 dalis). VVTAT ar jos įgaliotas teritorinis skyrius, nustatęs būtinybę vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį, ne vėliau kaip kitą darbo dieną inicijuoja atvejo vadybininko paskyrimą socialinės apsaugos ir darbo ministro nustatyta tvarka (Įstatymo 36² straipsnis). Pagal VTAPI 37 straipsnio 1 dalį, atvejo vadybos tikslas – rasti geriausią problemos sprendimo būdą ir suteikti šeimai tokią pagalbą, kuri ne tik padėtų išspręsti vaiko ir šeimos problemas, bet ir sudarytų sąlygas šeimai pačiai siekti reikiamų pokyčių, užtikrinančių vaiko fizinį ar psichinį saugumą ir jo interesus. Atvejo vadybininkas paskiriamas paaiškęs, kad pranešimas apie galimą vaiko teisių pažeidimą yra pagrįstas, ir nustačius būtinybę vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį arba nustačius vaiko apsaugos poreikį (VTAPI 37 straipsnio 2 dalis). Vadovaujantis to paties straipsnio 5 dalimi, atvejo vadybą sudaro: pagalbos vaikui ir (ar) šeimai, laikinąją priežiūrą teikiantiems asmenims poreikių vertinimas (1 punktas); pagalbos plano sudarymas (2 punktas); pagalbos plano įgyvendinimas (3 punktas); šeimos stebėsena (4 punktas); pagalbos plano peržiūrų organizavimas (5 punktas). Atvejo vadybos tvarkos aprašą tvirtina socialinės apsaugos ir darbo ministras (37 straipsnio 10 dalis).

Vaiko, dėl kurio gautas pranešimas apie galimą vaiko teisių pažeidimą, situacijos vertinimo tvarką, rizikos ir apsaugos veiksnius, nustatomus atliekant vaiko situacijos vertinimą, būtinybės vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį ar vaiko apsaugos poreikį nustatymo tvarką reglamentuoja Aprašas (1 punktas), kurio 4 punkte nustatyta, kad VVTAT arba jos įgaliotas teritorinis skyrius, atlikę VTAPI 36 straipsnio 1 dalyje nurodytus veiksmus, atlieka vaiko situacijos vertinimą užpildydami vaiko situacijos vertinimo dokumentus, kurių formas tvirtina VVTAT direktorius. Vaiko situacijos vertinimo tvarka reglamentuota Aprašo 10–24 punktuose. Aprašo 25 punkte detalizuoti galimi nustatyti rizikos veiksniai, susiję su: vaiko funkcionavimu; socialine aplinka; vaiko atstovais pagal įstatymą, kurie privalo būti įvertinti vertinant būtinybę vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį. Pagal Aprašo 30 punktą, jei nustatomas bent vienas iš Aprašo 25 punkte nurodytų rizikos veiksnių ir nenustatomas (-i) Aprašo 28 punkte nurodytas (-i) apsaugos veiksnys (-iai) arba nustatytas

(-i) apsaugos veiksnys (-iai) nesumažina ir negali sumažinti nustatyto (-ų) rizikos veiksnio (-ių) įtakos vaiko saugumui ar jo teisių ir interesų užtikrinimui, nustatoma būtinybė vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį. Aprašo 31 punkte reglamentuota, kad VVTAT arba jos įgaliotas teritorinis skyrius, nustatę būtinybės vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį, nedelsdami, ne vėliau nei kitą darbo dieną nuo būtinybės vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį nustatymo dienos, inicijuoja atvejo vadybininko paskyrimą Atvejo vadybos tvarkos aprašo nustatyta tvarka.

Atkreiptinas dėmesys, kad pagal Atvejo vadybos tvarkos aprašo 8 punktą, VVTAT arba jos įgaliotam teritoriniam skyriui, vadovaujantis VTAPI, nustačius būtinybę vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį, atvejo vadybininkas: <...> jei šeimoje nebuvo atliktas vaiko situacijos vertinimas ir atvejo vadybininkas ir (ar) socialinis darbuotojas darbui su šeima ir (ar) socialinių paslaugų įstaigos socialinis pedagogas nėra vertinę pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikio bei teikę paslaugų, atlieka pagalbos vaikui ir (arba) šeimai poreikio vertinimą, užpildydamas Atvejo vadybos tvarkos aprašo 1 priede nustatytą formą (8.2 papunktis); ne vėliau kaip per 15 darbo dienų nuo jo paskyrimo dienos organizuoja pirmą atvejo vadybos posėdį (8.3 papunktis). Atvejo vadybos proceso užbaigimas reglamentuotas VII skyriuje.

Iš aptartų Atvejo vadybos tvarkos aprašo nuostatų matyti, kad VVTAT, nustačius būtinybę vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį, atvejo vadybininkas, priklausomai nuo faktinės situacijos, atlieka pagalbos vaikui ir (arba) šeimai poreikio vertinimą, organizuoja pirmą atvejo vadybos posėdį. Be to, iš nurodyto teisinio reglamentavimo matyti, kad VVTAT ar jos teritorinis skyrius, gavęs pranešimą apie galimą vaiko teisių pažeidimą, pradeda jį nagrinėti ir, atlikęs atitinkamus VTAPI ir Apraše numatytus veiksmus, parengia ir surašo VVTAT direktoriaus patvirtintos formos vaiko situacijos vertinimo dokumentus. Pažymėtina, jog LVAT yra pasisakęs, kad VVTAT nustačius būtinybę vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį, inicijuojama pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikio vertinimo procedūra, kuri užbaigiama konkrečių priemonių taikymu (pvz. 2025 m. vasario 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-300-822/2025). Tais atvejais, kai vaiko situacijos vertinimo sprendimo (iki 2024 m. spalio 1 d. galiojusioje Aprašo redakcijoje buvo nurodytos vaiko situacijos vertinimo anketos) užpildymu tyrimas nėra baigtas, nes jos pagrindu, nustačius pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį, toliau inicijuota pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikio vertinimo procedūra ir VVTAT imasi veiksmų, numatytų VTAPI 36²–36⁵ straipsniuose, tokia anketa (pastaba, šioje byloje Vertinimo sprendimas) byloje nėra laikoma galutiniu administracinės procedūros sprendimu, o yra tarpinis procedūrinis aktas (sprendimas). Vaiko situacijos vertinimo anketa, kuri yra laikytina tarpiniu procedūriniu aktu (sprendimu), pagal savo pobūdį nepriskirtina prie individualių teisės aktų, skystinų administraciniam teismui (pvz., LVAT 2024 m. kovo 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1270-552/2024; 2024 m. rugsėjo 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-2075-492/2024, 2024 m. rugsėjo 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-2075-492/2024, 2024 m. gruodžio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-564-520/2024, 2025 m. vasario 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-228-822/2025, 2025 m. vasario 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-300-822/2025, 2026 m. sausio 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-638-525/2026).

Iš Vertinimo sprendimo turinio matyti, kad buvo nustatyta būtinybė vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį, nustatyti vaiko teisių pažeidimai, netaikyta vaiko laikinosios priežiūros priemonė, vaiko atstovas (atstovai) pagal įstatymą informuoti, kad VVTAT Tauragės skyrius, atlikęs vaiko situacijos vertinimą ir nustatęs būtinybę vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį, kreipėsi į (*duomenys neskelbtini*) šeimos gerovės centrą, prašydamas paskirti atvejo vadybininką, kuris atliks pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikio vertinimą dėl pagalbos suteikimo. Be kita ko, kaip minėta, Vertinimo sprendimo III skyriaus 3 punkte nurodyta, kad nustatyta būtinybė vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį, 4 punkte nurodyta, jog vaiko teisių pažeidimai nustatyti dėl to, kad vaiko motina nepakankamai užtikrino vaiko teises pagal VTAPI 6 straipsnį (vaiko teisė gyventi ir sveikai vystytis). Vaiko motina ir vaiko tėvas nepakankamai užtikrino vaiko teises pagal VTAPI 12 straipsnį (vaiko teisė gyventi ir bendrauti su savo tėvais ir giminaičiais). To paties sprendimo 6 punkte nurodyta, kad reikalinga pagalba: 6.1 papunktyje, jog rekomenduojamas išsamus raidos vertinimas Vaiko raidos centre. Vaikui tikslinga vaikų neurologo, vaikų raidos pediatro, kineziterapeuto, logopedo ir kitų specialistų pagal poreikį pagalba, siekiant užtikrinti visapusišką vaiko raidą ir laiku tenkinti jo

poreikius; 6.2 papunktyje, vaiko motinai – rekomenduojamas dalyvavimas pozityvios tėvystės mokymuose, orientuotas į žinių apie ankstyvąją vaiko raidą stiprinimą, gebėjimų atpažinti vaiko raidos sunkumus ugdymą, vaiko higienos, sveikatos ir ugdymo poreikių užtikrinimo stiprinimą. Socialinio darbuotojo konsultacijos, skirtos stiprinti tėvų gebėjimus užtikrinti vaiko kasdienę priežiūrą, asmens higieną, tarpininkavimas gaunant reikalingas paslaugas, vaiko poreikių užtikrinimo stebėseną. Psichologo konsultacijos emocinei įtampai ir konfliktinėms situacijoms valdyti. Vaiko tėvui – psichologo konsultacijos, konfliktų su vaiko motina valdymui, konstruktyvaus bendradarbiavimo su vaiko motina formavimui. Vaiko tėvams – atsižvelgiant į tėvų tarpusavio konfliktą rekomenduojamos mediacijos paslaugos, siekiant susitarimų dėl bendravimo su vaiku sudarymui, informacijos apie vaiką teikimo tvarkos nustatymui, konfliktų mažinimui ir bendradarbiavimo gerinimui. Vaiko tėvams reikalinga teisinė pagalba dėl vaiko gyvenamosios vietos, bendravimo su vaiku tvarkos ir išlaikymo vaikui nustatymo, siekiant užtikrinti vaiko geriausius interesus ir aiškių tėvų teisių bei pareigų įgyvendinimą. Atsižvelgiant į tai, vaiko atstovas pagal įstatymą informuotas, kad Tarnybos teritorinis skyrius, atlikęs vaiko situacijos vertinimą ir nustatęs būtinybę vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį, kreipėsi į (*duomenys neskelbtini*) šeimos gerovės centrą.

Skundžiamo Sprendimo turinys patvirtina, jog atsakovė Vertinimo sprendime nurodytas aplinkybes detaliosi įvertino, susipažinusi su pareiškėjos Prašymu ir prie jo pridėtais dokumentais, t. y. Vertinimo sprendimu, nurodė rekomendacijas, suformuluotas Vertinimo sprendimo 6 punkte bei padarė išvadą, kad privalomi nurodymai, tik rekomendacinio pobūdžio, todėl Vertinimo sprendimas negali būti nagrinėjamas administraciniame teisme. Vadinas, atsakovė Sprendimu pagrįstai padarė išvadą, kad antrinė teisinė pagalba pareiškėjai negali būti teikiama, vadovaujantis Įstatymo 11 straipsnio 7 dalies 1, 2 punktais. Komisija sutinka su atsakovės atsiliepime pateikta pozicija, jog Vertinimo sprendimas teisine prigimtini nėra savarankiškas administracinis aktas, galintis būti administracinės bylos dalyku. Kaip minėta ankstesnėje LVAT praktikoje, vaiko situacijos vertinimo dokumentai tais atvejais, kai jais nustatoma būtinybė vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį, yra tarpinio pobūdžio dokumentai, neužbaigiantys administracinės procedūros ir nesukeliantys savarankiškų teisinių pasekmių, todėl pagal savo pobūdį nepriskirtini prie individualių teisės aktų, skųstinų administraciniam teismui. Be kita ko, pažymėtina, kad į bylą pateikti du (*duomenys neskelbtini*) šeimos gerovės cento raštai („Dėl atvejo vadybininko pastyrimo“ ir „Dėl informacijos rinkimo“) patvirtina aplinkybę, jog procedūra tęsiama, paskirtas atvejo vadybininkas ir renkama atitinkama informacija, susijusi su pareiškėjos šeima iš kitų įstaigų ir institucijų. Tai reiškia, jog siekiamas apskūsti Vertinimo sprendimas savo turiniu nesukelia pareiškėjai teisinių pasekmių, todėl negali būti savarankišku administracinės bylos dalyku. Pareiškėjos pateikta pozicija, jog vaiko situacijos vertinimas Vertinimo sprendimu buvo užbaigtas, pateiktas informacinio pobūdžio VVTAT Tauragės skyriaus 2026 m. birželio 29 d. raštas (atkreiptinas dėmesys, jog jis priimtas jau po ginčijamo Sprendimo priėmimo) nepaneigia atsakovės padarytų išvadų dėl Vertinimo sprendimo negalimumo būti ginčo objektu, kurios pagrįstos aktualia LVAT praktika.

Atsižvelgiant į teisinį reguliavimą, byloje nustatytas faktinės aplinkybės, taip pat į Vertinimo sprendimo turinį, spręstina, kad Vertinimo sprendimas nėra galutinis, kai neužbaigta pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikio vertinimo procedūra. VTAPI 37 straipsnyje, Atvejo vadybos tvarkos apraše reglamentuojami tolimesni atliekami pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikio vertinimo veiksmai dėl pagalbos suteikimo, esant priimtam Vertinimo sprendimui, todėl akivaizdu, kad pati vaiko situacijos vertinimo procedūra yra tęstinio pobūdžio. Atsižvelgiant į tai, pareiškėjos skundo argumentai, jog Vertinimo sprendimas yra galutinis, atmestini.

Pažymėtina, kad LVAT praktikoje yra išaiškinta, jog vaiko situacijos vertinimo sprendimai (iki 2024 m. spalio 1 d. galiojusioje Aprašo redakcijoje buvo nurodytos vaiko situacijos vertinimo anketos), kai juose yra konstatuota būtinybė vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį, yra tarpiniai dokumentai, kuriais nėra užbaigta pagalbos vaikams ir (ar) šeimai poreikio vertinimo procedūra, ir kurie negali būti ginčo administraciniame teisme objektu, o galutiniu administracinės procedūros sprendimu laikomas tik tuo atveju, jei nebūtų nustatyta būtinybė vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį, t. y. Tarnybai baigus tyrimą (pvz., LVAT 2021 m. balandžio 28 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-284-520/2021; 2023 m. rugsėjo 6 d. nutartį administracinėje byloje

Nr. AS-528-821/2023; 2024 m. kovo 20 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-1270-552/2024; 2025 m. gegužės 14 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-553-415/2025; 2025 m. rugpjūčio 6 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-797-662/2025; kt.). Tokiu atveju, kai Tarnyba konstatuoja būtinybę vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį, yra vertinama, kad vaiko situacijos vertinimo procedūra nėra užbaigta ir toks sprendimas yra tarpinio ir konstatuojamojo pobūdžio aktas, pagal savo pobūdį nepriskirtinas prie individualių teisės aktų, skųstinų administraciniam teismui (pvz., LVAT 2024 m. kovo 20 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1270-552/2024; 2026 m. sausio 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-638-525/2026 kt.).

Komisija pažymi, kad pareiškėja nesutikdama su Vertinimo sprendimu, nesutikimo argumentus galės pareikšti įstatymų nustatyta tvarka ginčydama sprendimą, priimtą užbaigus pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikio vertinimo procedūrą, nes kaip minėta pagal formuojamą LVAT praktiką ginčo administraciniame teisme objektu gali būti tik galutinis sprendimas (pvz. LVAT 2024 m. gruodžio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-564-520/2024, 2025 m. spalio 1 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-1602-502/2025).

Komisija, įvertinusi nustatytas faktines aplinkybes ir teisinį reguliavimą, sprendžia, jog atsakovė skundžiamame Sprendime padarė pagrįstą išvadą, jog pareiškėjos reikalavimai siekiamoje inicijuoti byloje dėl Vertinimo sprendimo apskundimo yra nepagrįsti, atstovavimas šioje byloje būtų neperspektyvus, nes Vertinimo sprendimas pagal savo teisinę prigimtį yra tarpinio procedūrinio pobūdžio dokumentas, kuris negali būti ABTĮ tvarka ginčo objektu administraciniame teisme (atitinkamai pagal IAGNTĮ – Komisijoje), todėl padarė pagrįstą išvadą, jog antrinė teisinė pagalba negali būti teikiama. Atsakovė tinkamai identifikavo, jog nagrinėjamu atveju Vertinimo sprendime yra nurodytos rekomendacijos, o neprivalomi nurodymai, todėl toks sprendimas nėra pagrįstas ir jo atstovavimas byloje būtų perspektyvus. Atsakovė tinkamai taikė ir aiškino teisės normas, jas teisingai susiejo su nustatytomis faktinėmis aplinkybėmis, atlikusi pirminį reikalavimo ir atstovavimo perspektyvumo vertinimą padarė pagrįstas išvadas, kurių nepaneigia pareiškėjos subjektyvus suvokimas.

Atsižvelgusi į minėtas aplinkybes, atsakovė, vadovaudamasi Įstatymo 11 straipsnio 7 dalies 1, 2 punktais, pagrįstai atsisakė suteikti antrinę teisinę pagalbą pareiškėjai X. Y., kadangi pareiškėjos reikalavimai yra akivaizdžiai nepagrįsti ir atstovavimas byloje būtų neperspektyvus. Savo pozicijai pagrįsti atsakovė ne tik išsamiai paaiškino faktines ir teises aplinkybes aktualias nagrinėjamai situacijai, bet sprendimą neteikti antrinės teisės pagalbos dėl reikalavimo nepagrįstumo ir atstovavimo byloje neperspektyvumo pagrindė ir nurodyta teismine praktika. Vien tai, kad pareiškėjos netenkina Sprendimas, jog anot jos jame nebuvo visapusiškai įvertintos pateiktos faktinės aplinkybės ir dokumentai, neatskleistas jų santykis su taikytomis teisės normomis, o išvada dėl reikalavimų akivaizdaus nepagrįstumo ir atstovavimo neperspektyvumo padaryta įvertinus tik dalį Vertinimo sprendimo turinio, neleidžia daryti išvados, jog Sprendime atsakovė netinkamai įvertino teises ir faktines aplinkybes. Priešingai, kaip nustatyta byloje esančiais duomenimis, Sprendimas išsamus ir pagrįstas, tiek teisiniais argumentais, LVAT praktika, tiek faktinėmis aplinkybėmis, nurodytomis detaliam ginčijamame Sprendime. Todėl šie pareiškėjos argumentai laikytini nepagrįstais ir atmestini.

Pagal VAI 10 straipsnio 5 dalies 5 punktą, administraciniame sprendime turi būti nurodyti administracinio sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas ar kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės; taip pat administracinio sprendimo motyvai (VAI 10 straipsnio 5 dalies 6 punktas). Viešojo administravimo sistemai priklausančių kompetentingų institucijų sprendimai privalo būti tikslūs, suprantami, nedviprasmiški, jų motyvų išdėstymas – adekvatus ir pakankamas, leidžiantis suinteresuotam subjektui suvokti, kokios priežastys lėmė vienokį ar kitokį valdžios institucijos sprendimą. LVAT yra pažymėjęs, kad individualiame administraciniame akte motyvų išdėstymas turi būti adekvatus, aiškus ir pakankamas. Akte turėtų būti nurodomi pagrindiniai faktai, argumentai ir įrodymai, pateikiamas teisinis pagrindas, kuriuo viešojo administravimo subjektas rėmėsi, priimdamas administracinį aktą (žr., pvz., LVAT 2018 m. balandžio 13 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-1470-756/2018, 2019 m. kovo 28 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-432-502/2019, 2021 m. rugsėjo 15 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A-2099-602/2021). Ši teisės norma siejama su teisėtumo principu, pagal kurį reikalaujama, kad viešojo administravimo

subjektai savo veikla nepažeistų teisės aktų reikalavimų, kad jų sprendimai būtų pagrįsti, o sprendimų turinys atitiktų teisės normų reikalavimus (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. spalio 6 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-2422-602/2021).

Ivertinus skundžiamo Sprendimo teisėtumą pareiškėjos skunde ir posėdžio metu nurodytais aspektais, Komisija sprendžia, jog Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos Antrinės valstybės garantuojamos teisinės pagalbos ir mediacijos paslaugų administravimo skyriaus 2026 m. birželio 26 d. sprendimas Nr. (8.28Mr)ATP-A-2026-00264 „Dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo“ atitinka VAI 10 straipsnio 5 dalyje individualiam administraciniam aktui keliamus reikalavimus, Sprendime yra nurodyti šio akto priėmimo teisinis bei faktinis pagrindai, motyvai, nurodyta aiški priežastis, kodėl Prašymas netenkinamas, todėl pareiškėjos reikalavimas panaikinti Sprendimą laikytinas nepagrįstu ir skundas atmetamas.

Netenkinus pareiškėjos skundo reikalavimo dėl Sprendimo panaikinimo, nėra pagrindo įpareigoti Tarnybą iš naujo išnagrinėti pareiškėjos 2026 m. birželio 19 d. prašymą suteikti antrinę valstybės garantuojamą teisinę pagalbą.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 22 straipsniu, Komisija

n u s p r e n d ž i a:

Pareiškėjos X. Y. skundą atsakovei Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai dėl Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos Antrinės valstybės garantuojamos teisinės pagalbos ir mediacijos paslaugų administravimo skyriaus 2026 m. birželio 26 d. sprendimo Nr. (8.28Mr)ATP-A-2026-00264 „Dėl antrinės teisinės pagalbos teikimo“ panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus atmesti kaip nepagrįstą.

Sprendimas per vieną mėnesį nuo jo priėmimo dienos gali būti skundžiamas Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Posėdžio pirmininkė

Laura Bernikienė

Komisijos nariai

Marina Adomaitė

Evaldas Ambrozaitis